

uni-versitas

FELSŐOKTATÁS ÉS TUDOMÁNY

SZERKESZTI: ÚJSÁSZI ILONA

HÍREK

Kinevezések

VEZETŐI MEGBÍZÁSOKAT, kinevezéseket, habilitációs okleveleket, kítüntető címekeket és elismeréseket adott át a Szegedi Tudományegyetem rektorára képviselőjében Rácz Béla általános és stratégiai rektorhelyettes június 29-én a TIK nagylelődjében.

Párhuzamos akkreditáció

HÁROM INFORMATIKAI ALAPSZAK átesett az úgynevezett párhuzamos akkreditáción. A Magyar Akkreditációs Bizottság képviselői közel azonos időpontban, vagyis párhuzamosan ellátogatnak az ország összes olyan intézményébe, ahol egy adott szakot gondoznak, hogy összehasonlíthassák: rendelkezésre állnak azok a feltételek, vagy sem, amelyek a képzés folytatásához szükségesek. Ez az eljárás a Bologna-folyamatba elsőként bevont informatikai képzést érintette elsőként. Fülöp Zoltántól, az SZTE Informatikai Intézet tanszékcsoport vezetőjétől megtudtuk: Szegeden a programtervező informatikus, a gazdasági informatikus és a mérnök informatikus alapszakoktatási körülményeit vizsgáló testület jó benyomásokkal távozott. Az egy éven belül összegyűjtött tanulságok más szakok számára is felhasználhatók.

Régészeti leletfeldolgozó

A RÉGÉSZHALLGATÓK GYAKORLATI KÉPZÉSÉT SEGÍTI az Ady téri épület alagsorában kialakított leletfeldolgozó. 2 helyiségben összesen 4 munkasztalt alakítottak ki, de raktár is helyet kapott azon a 200 négyzetméteres területen, ahol az általuk feltárt leletanyagot osztályozzák, archiválják, és múzeumi tárolásra készítik elő a régészhallgatók.

Agrárgazdaság és turizmus

21 PARTNERT KOORDINÁL az SZTE Mezőgazdasági Kara nyertes pályázata. A TEMPUS által finanszírozott SATIS projekt címe: Fenntartható agrárgazdaság és turizmus fejlesztése helyi erőforrások hasznosításával a Dél-Balkánon. Az idén január közepén kezdődő, három év múlva záruló program kedvezményezettjei: Macedónia, Albánia és Koszovó 12, jórészt felsőoktatási intézménye, továbbá néhány gazdasági társaság és civilszervezet. A 21 partnert az SZTE koordinálja.

A SZEGEDI KATICABOGÁR IS MUSZKA DÁNIEL TALÁLTMÁNYA

Agyrohamozás az egyetemi kiblaborban

Muszka Dániel életművének koronája a számítástechnikai gyűjtemény. FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

Az informatika első hazai ujlelyomatójának nevezik a szegedi katicabogarat. E kibernetikus gép, az első magyar műállatámulatba ejtette a világot. Tervezőjét és építőjét, az idén 80 éves Muszka Dánielt elektronikus harangjáról és a szabadtérről informáló robotról is kérdeztük, amikor innovációról, az ötlettől a sikerig tartó útról is beszélgettünk.

SZEGED ÚJSÁSZI ILONA

– A szegedi logikai gép volt az első közös munkánk Kalmár László professzorral. Az elektronikus számítógép nem épülhetett meg, mert burzsoá áltudományának minősítették a kibernetikát – emlékszik az idén 80 éves Muszka Dániel. Az eredetileg villanyszerelő és rádióamatőr fiatal 1951-ben kezdte el egyetemi tanulmányait Szegeden. A matematika–fizika szakon diplomázó – magában pedagógusvénát nem érző, a villamosmérnökséggel kacérkodó – fiatal 1956-ban maga mellé vette a professzor a matematikai kutatóintézet matematikai logika és alkalmazási osztályára.

– Szerke a világon a feltélen és feltételes reflex modellezését próbálgatják – hallottam. Kitévő barátaimmal – Király Józseffel és Muhi Lászlóval, a két adjunktussal – elhatároztuk, mi is megkíséréljük a modellezést – avat be a szegedi katicabogár születésének történetébe. – Örök rejtély marad, hogy hármunk közül

kinek az ötlete volt a katica forma. Utóbb kiderült, hogy telitalálat, mert a világon 1980-ig – az elektronikus játékkformák megjelenéséig – épített több mint hetven modell közül a mi katicánk az egyetlen, amelyik valóságos lény burkát öltötte magára.

– Rengeteg ötletem volt, sok mindennel foglalkoztam – mentegődzik Muszka Dániel, amikor a korabeli lapunkban is dicséret elektronikus harang megszólaltatásának részleteiről kérdezem. – Ilyen volt a Szegedi Szabadtéri Játékok hangkésleltetője. Vagy az elektronikus harang, amelyet a második világháború idején a domból elvitt ötszáz kilós harang hangjának pótlására készítettünk Kovács Károllyal, a kísérleti fizikai intézet műhelyi oktatójával. A többféle elektronikus rezgékeltő összekeveréséből annyira jól sikerült a dóm harangjának hangját előállítani, hogy még az alsóvárosi paprikagyárnál is hallani lehetett. Még külföldről is érdeklődtek a berendezésünk iránt, de végül a süllyesztőbe került, mert nem sikerült a gyártását engedélyeztetni.

Ötletből berendezés. – Gondold végig! Ha problémád van, szívesen segítek, de lehet, hogy rájössz te a megoldásra magadtól is – szokta mondani Kalmár László professzor. – Az agyrohamozás, vagyis az ötletroham mindennapos volt az egyetemi kibernetikai laboratóriumban. Ilyen közegben nem kellett szégyellni, könnyű volt kibontani azt az ötletet, ami megragadta a fantáziámat. Először saját ismeretáramat mozgósítottam, de nagyon sokat beszélgettem is nagyszerű kollégákkal, így sokszor közösen jöttünk rá a megoldásra – mondja Muszka Dániel, akinek 11 ötletéből lett magyar ottalom alá vett, szabadalommal védett berendezés.

– Szegedi szenzációt kérték a városvezetők a hatvanas években, én pedig a több nyelven is a szabadtérről információt adó robotot készítettem az egyetem kibernetikai laboratóriumban velem dolgozó munkatársaimmal – viccelődött az idős szakember. – Egy nőt imitáló bábu elé tettem a pultot, arra négy nyomógombot, amelyek segítségével megszólaltatható volt: 4 nyelven válaszolt a szabadtérrel összefüggő, felsorolt 20 kérdésre. Tulajdonképpen 4 magnetofont rejtettünk a pult mögé, összehangoltuk működésüket. De a sor folytatható: mi készítettük a rendőri autót megkülönböztető első villogó kék lámpákat is.

– Az M-3-as számítógép a kezdet, a MINSZK-22 és az R40 számítógép a fénykor az intézet történetében – véli Muszka Dániel. Részese 1975 óta a számítástechnikai múzeumi gyűjtemény létrehozásának, a mára 12 ezer darabból álló, 220 tonnányi tömegű berendezés méltó helyre kerül a szegedi AGORA kulturális központ elkészültével.

AKADÉMIAI DÍJAS TÖRTÉNÉSZ ÉS BŐRGYÓGYÁSZ

Újszerű módszerek

A Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának (SZTE BTK) tanszékvezető oktatóját, Tomka Béla történészt és tizenegy tudóstársát díjazta a Magyar Tudományos Akadémia (MTA). Kemény Lajos orvosprofesszor ugyancsak Akadémiai Díjban részesült.

SZEGED MUNKATÁRSUNKTÓL

Szeged két neves egyetemi oktatója kapott Akadémiai Díjat az MTA májusi közgyűlésén, ahol összesen tizenkét értelmiségi örvendhetett ennek az elismerésnek. Tomka Béla társadalom- és gazdaságtörténésznek, az SZTE BTK tanszékvezetőjének magas színvonalú kutatásai felkeltették a magyar és a nemzetközi tudóstársadalom figyelmét.

„A tudós a demográfia, a szociológia, a közgazdaságtan és a politológia szempontjait is érvényesítő újszerű módszereket alkalmaz, amelyekkel kvantitatív összehasonlításban mutatja be a kontinens különböző régiói és országai fejlődésének azonosságait és különbözőségeit, illetve fázisbeli eltéréseit” – írják róla az MTA honlapján, a díj indoklásában.

Tomka Szegeden, a József Attila Tudományegyetemen, majd Münsterben és Minneapolisban folytatott felsőfokú tanulmányokat. Később kutatóként és vendégtanárként hosszabb időt töltött külföldön, többek között Amszterdamban és Portlandben. Vizsgálódásainak középpontjában a népesség- és családfejlődés, a szociálpolitika és a gazdasági növekedés hosszú távú nemzetközi összehasonlítása áll. Két folyóirat szerkesztésében is szerepet vállalt: az Aetas társszerkesztője és az Esély szerkesztőbizottságának tagja. Számos tanulmány mellett tizenegy könyv szerzője.

Innovatív terápia

Kemény Lajos, az SZTE Szent-Györgyi Albert Klinikai Központja Bőrgyógyászati és Allergológiai Klinikájának tanszékvezető tanára, az MTA doktora egyebek mellett a bőrimmunológiájában, fotobiológiájában és biotechnológiájában elért kutatási eredményeért került az MTA díjazottjai közé. Kemény Lajos munkacsoportja a bőrbetegségek kezelésére több innovatív terápiás eljárást dolgozott ki.

Jog és gazdaság

SZEGED. A szegedi egyetem állam- és jogtudományi, illetve gazdaságtudományi kara újfajta kurzust indított a nyári szemeszterben. A Multidiszciplináris fogyasztóvédelem című kurzust jogász- és közgazdász-hallgatók közösen vehették fel, egyes csoportokat alakítottak ki. A polgári jogi, közigazgatási jogi, büntetőjogi, közgazdaságtani, marketing, üzleti tudományok témakörű előadásokat a két kar oktatói tartották. Többek között panaszkezelési

gyakorlatokat folytattak a fogyasztóvédelmi panaszirodán, együttműködtek a fogyasztóvédelem civil és hatósági oldalával – tudtuk meg Karsai Krisztinától. Az állam- és jogtudományi kar büntetőjogi és büntető eljárásjogi tanszékének egyetemi docense, közkapcsolati dékánhelyettes hoztatta: a kurzus végén a hallgatói csoportok előadást tartottak, amelyeket workshop keretében értékelték, a kurzust érdemjeggyel zárták.

Tananyag

SZEGED, VESZPRÉM. A Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kara a veszprémi Pannon Egyetem Műszaki Informatikai Karával közös projektet indított, amelynek célja: komplex megközelítésű tananyagfejlesztés az informatikai oktatásban. Kató Zoltán, az SZTE Képfeldolgozás és Számítógépes Grafika Tanszékének vezetője a projekt szakmai vezetője.

Új weblap: az oktató

MAGYARORSZÁG. A MarkMyProfessor.com weboldalon Magyarország összes felsőoktatási intézményének tanárait lehet értékelni öt különböző szempont alapján: felkészültség, segítőkézség, előadásmód, a követelmények teljesíthetősége és a tárgy hasznossága szerint. A pontszámok alapján lehet valaki jó vagy kevésbé jó tanár.

MAKÓI
MUZSIKA

AUGUSZTUS 7. szombat 21⁰⁰ ÓRA (esőnap: aug. 8. vasárnap)
ESSZENCIA
A RITMUS ÜNNEPE
Rendező: Román Sándor

AUGUSZTUS 14. szombat 21⁰⁰ ÓRA (esőnap: aug. 15. vasárnap)
GRÁCIA hegedűtrío
MONA LISA együttes
FOURTISSIMO zenekar
SZUPERKONCERTJE
Zenei rendező: Holló József, Molnár László

AUGUSZTUS 21. szombat 21⁰⁰ ÓRA (esőnap: aug. 22. vasárnap)
SZÍNHÁZI KONCERTSHOW
SZTÁRELŐADÓKKAL
THE QUEEN SHOW
Koreográfus: Tihanyi Ákos
Rendező: Harangi Mária
Látványtervező: Madarász János "Madár"

UTÁNVÉTES JEGYRENDELÉS: 30/825-3925 30/436-3471

JEGYÁRAK: I. hely: 750.-Ft II. hely: 550.-Ft III. hely: 300.-Ft / ELŐADÁS